

Za gospodarje

Maribor, dne 21. oktobra 1936.

Bilanca II. Mariborskega sadnega sejma.

Vse sadje je prodano! Prodali bi lahko še desetkrat večje množine kanadk in drugih plemenitih jabolk.

Cena se je z otvoritvijo sejma učvrstila tudi na deželi. Na II. mariborskem sadnem sejmu je večji del plemenitega sadja prodan po 5.30 do 6.— Din za kilogram. Letošnji polovični oregonski (amerikanski) zaboji, v katerih je bilo sadje na mariborskem sadnem sejmu razstavljeno, so bili za vse inozemske trgovce novost in trgovci so se stekali za naše lepo sadje, vloženo v te zabojčke, ki držijo 10—11 kg.

40% izloženega sadja je kupila tvrdka Conillais Martin iz Pariza in gre letos prvič naše sadje v originalnih zabojih na pariški trg. Okrog 20% izloženega sadja je bilo prodanega Mariborčanom, ostalih 40% izloženega sadja je kupila tvrdka Hallegger za dunajski trg, ki je odpeljala sadje iz sejma v originalnih zabojih z avtomobilom čez mejo na Dunaj.

II. mariborski sadni sejem je uspel v pogledu kakovosti izloženega sadja, načina pakiranja v polovičnih oregonskih zabojih in dviga ceno sadja pri producentih, tako da se po sejmu plačuje kanada vseplošno po Din 4.— do 4.25 za kg, nasproti cenam pred II. marib. sadnim sejmom (pred 3. oktobrom) ko so trgovci našim sadjarjem milostno plačevali kanado po 2.— do 2.50, ostalo sadje pa po 1.80 do 2.— Din.

Tudi sejem čistokrvnih štajerskih kokoši je lepo uspel. Če tudi ni banovina nastopila kot kupec, nakar je selekcijska zadruga za rejo perutnine v Mariboru s sigurnostjo računala, je vseeno največji del izloženih živali bil razprodan po ceni od 40—45 Din za petelina in 35—40 Din za kokoši. Odbor sadnega sejma je razstavljalce sadja nagradil s čistokrvnimi štajerkami in v ta namen odkupil 12 petelinov in 24 kokoši. S tem želijo prireditelji vzbuditi med sadjarji zanimanje tudi za to

važno panogo našega gospodarstva. Da se organizira prvo čistokrvno središče za vzgoj štajerske kokoši, je odbor sadnega sejma določil Razvanje kot to središče za kurjerejo, istotako kot je središče za vzgojo plemenitega sadja Sv. Peter. V ta namen je pariška firma, ki je kupila sadje, dala nagrado od 500.— Din, za katero vsoto so bili kupljeni na sejmu čistokrvni petelini od Medveda iz Velenja, ki jamči, da vsi ti petelini izvirajo od mater, ki so dobre nosnice z nad 200 jajc letno. Ti petelini so brezplačno podarjeni kurjerejem z obvezo, da morajo takoj poklati svoje, nečistokrvne peteline.

V vinskem paviljonu so Mariborčani poleg dobre vinske kapljice z velikim tekom otepali sir, ki ga je prodajala Zveza mlekarskih zadrug iz Ljubljane.

Od izloženih vrst je najbolj ugajal sir ala ementalski od Mlekarske zadruge iz Vrhnike. Dobri so tudi specialni siri: sardela, drobnjak, šunka in dr.

V oddelku za kmetijske potreščine je bila izložena zelo prikladna lesena preša za sadje in grozdje od »Kadermasa« iz Maribora, škropilnice od »Kovine« in škropilo »neodendrin«, razni kleparski pripomočki in stroji, lepilni pasi in merila za mošt in alkohol firme Petra Mioviča iz Maribora, umetna gnojila z veliko reklamno sliko Tvrnice za dušik — Ruše. Zanimanje obiskovalcev je bilo tudi za ta oddelek velik. Zaključenih je bilo več kupčij. Krasno sadje na letošnjem sejmu je najboljši dokaz, da se lahko z vestnim in skrbnim delom, s pravilnim in rednim gnojenjem, škropljenjem, uporabo lepilnih pasov, pridela tudi v slabem letu dobro sadje, izvrstne kakovosti.

Takšnega sadja, kot je bilo izloženo na II. Mariborskem sadnem sejmu rabimo še 100 krat več. Ko bodo štajerski sadjarji to dosegli, bodo postali vodeči v svetovni sadni produkciji plemenitega sadja. To je program dela vodstva mariborskega sadnega sejma in njegov končni cilj!

Zanimanje med sadjarji letos, vsled slabe letine, ni bilo takšno, kot ta velevažna in mlada ustanova zasluži. Letos je sodelovalo samo devet podružnic: Sv. Peter, Sv. Jurij ob Pesnici, Svečina, št. Ilj, Sv. Benedikt, Sv. Lenart, Sp. Poljskava, Fram, Razvanje, s skupno 1018 zaboji ter Ban. vinarska in sadjarska šola v Mariboru s petimi zaboji.

Sadne sorte so bile zastopane v sledenjem razmerju: kanadk in booskopa 40%, bellefeura 10%, baumanove renete 9%, ananas 5%, koks-orange šampanske renete 1%, zlate parmene 3%, mošančke 3%, bobovca 5%, ostalih sort 16%, hrušk (beskovka) 8%.

Ocenjevalna komisija, sestavljena od zastopnika Kr. banske uprave, inšpektor Fr. Trampuša, sreskega kmetijskega referenta za Maribor levi breg g. Vlado Kureta, zastopnika ban. vinarske in sadjarske šole g. Franjo Aplenca, zastopnika trgovcev in eksporterjev sadja g. Srečko Krajnc in zastopnika Mariborskega sadnega sejma inž. J. Teržana, je ocenila:

Sadjarsko podružnico št. Peter: Knupež Matija, Verlič Franca Črnko-Serajnika odlično; Železnik Antona, Lah Jakoba in Škamleca prav dobro; Ornik Jožefa, Breganta, Bračkota, Pretnerja, Sadjarske podružnice: št. Jurij ob Pesnici, št. Ilj, Sv. Benedikt, Sv. Lenart, Sp. Poljskava in Razvanje dobro; Sadj. podruž. Fram in Ban. vinarsko in sadjarsko šolo prav dobro.

Negnojena zemlja strada!

Zemlja je kakor živo bitje — žejna in lačna. Napaja jo dež, hrano ji pa moramo dajati v obliki gnojil. Hlevski gnoj je sicer dobra hrana, vendar pa ne vsebuje vseh hranilnih snovi v zadostni meri. Predvsem ima premalo fosforne kisline, ki je poleg kalija, dušika in apna neobhodno potrebna za dober razvoj vseh rastlin. Rastlinstvo rabi fosforno kislino zlasti za tvorbo beljakovin; živalsko telo, ki sprejme fosforno kislino iz rastlin, pa jo rabi za zgradbo svojega okostja. Ravnotako je fosforna kislina tudi za človeški organizem od največje važnosti.

Ako se človek dobro hrani in če ima krepko telo, potem je bolj odporen proti vsem boleznim, zlasti nalezljivim boleznim, ki jih povzročajo razne škodljive mi-

krobe. Isto velja tudi za vse rastline, ker so le-te v dobro rejenem stanju bolj odporne proti vremenskim neprilikam in vsem škodljivcem, zlasti proti nevarni peronospori, ki učinkuje vsako leto milijonske vrednosti v naših vinogradih in hmeljskih nasadih.

Radi splošnega pomanjkanja fosforne kisline v naših tleh jo moramo izstradani zemlji dajati v obliki fosfornih umetnih gnojil. Kot umni in štedljivi gospodarji bomo seveda uporabljali ono fosforno gnojilo, ki je najcenejše in najprimernejše za našo zemljo. Tem pogojem odgovarja fosfatna žlindra, ker vsebuje ne samo zadosti fosforne kisline, temveč tudi precej apna in nekaj joda, katere snovi hranijo in okrepcavajo rastline.

Fosfatna žlindra je odlično sredstvo za gnojenje vseh kultur. Na travnikih pospešuje razvoj žlahtnih trav in na beljakovinah bogate deteljice. Ravnotako se je fosfatna žlindra izvrstno obnesla pri hmelju, vinski trti in sadnem drevju, tudi pri okopavinah in žitaricah je fosfatna žlindra pokazala prav zadovoljive uspehe. Uporaba fosfatne žlindre je priporočljiva tudi zaradi ugodne cene, saj je za polovico cenejša kot tomaževa žlindra in za tretjino cenejša kot rudn. superfosfat. To gnojilo je zelo prikladno tudi vsled dejstva, da se pri trošenju ne praši in se lahko pomeša s kalijevo soljo in apnenim dušikom.

Vsi kmetovalci, kmetjarji, sadjarji in vinogradniki, ki so že gnojili s fosfatno žlindro, zelo hvalijo to gnojilo zaradi nizke cene, dobrega učinka in lahke uporabnosti. Napravite tudi Vi še v jeseni gnojilni poskus s fosfatno žlindro, ki se dobi pri kmetijskih zadrugah in pri vseh večjih trgovcih, ki se bavijo s prodajo kmetijskih potrebščin.

Hmeljarska poročila iz Savinjske doline in Vojvodine ter hmeljske cene.

Savinjska dolina: V hmeljski kupčiji traja nadalje prav živahno zanimanje in povpraševanje za vse vrste blaga. Cene so se še ucvrstile in tudi dvignile ter se plačuje sedaj za najboljšo blago 30—31 D. za prvovrstno 28—29 Din, za dobro srednje 25—27 Din, za srednje 22—24 Din, za slabo srednje 19—21 Din in za slabše do 18 Din za kg. Presoja kakovosti posameznih vrst ni več tako stroga in zato tudi

slabše blago doseže sorazmerno višjo ceno. Zaključna tendenca je zlasti za boljše blago čvrsta. Sicer pa so zaloge že zelo picle in se računa, da je prodano iz prve roke že kakih 95% letošnjega pridelka. Komisija za kontrolo in znamkovanje hmelja je overila doslej 4994 tovorkov hmelja letnika 1936 v skupni kosmati teži 8789 stotov.

Vojvodina: Zadnjih 14 dni so se najprej pri prav živahnem zanimanju cene nadalje dvignile ter učvrstile na 12—23 Din za 1 kg, potem pa je postalo razpoloženje zopet mirnejše. Največ povpraševanja je za boljše in najboljše blago, za katero se plačuje po 16 do 23 Din za kg. Kljub temu, da je tendenca bolj mirna, je vendar čvrsta in so cene ostale nespremenjene. Računa se, da je prodano iz prve roke že nad 80% letošnjega pridelka.

Najvišje cene, plačane zadnji čas za kg najboljšega hmelja raznih provenienc, so bile naslednje: Nemčija za doma Spalt 63 Din, Nemčija za izvoz 28 Din, Amerika Oregon 47 Din, Češkoslovaška Zatec 36 D, Jugoslavija savinjski 31 Din, Jugoslavija vojvodinski 24 Din, Francija alzaški 26 D, Belgija Alost 26 Din, Poljska wolinski 24 Din.

Ljudski pravnik.

Lisica odnaša kokoši. — M. Spolenak. — Lisica Vam je z dvorišča odnesla pet kokoši. Vprašate, ali imate pravico zahtevati od zakupnika lova, da Vam plača škodo, ki Vam jo je povzročila lisica. — Po lovskem zakonu je lovski upravičenec dolžan povrniti le škodo po lovu, to je škodo, ki jo z lovom store on sam, njegovi čuvaji, pomočniki, sluge in njegovi lovski gostje, kakor tudi vso škodo, povzročeno po njihovih lovskih psih; škodo po divjačini, t. j. praviloma vsako škodo, ki jo v njegovem lovišču stori z lovopustom zaščitena divjačina na zemljiščih in pridelkih, ki so na teh zemljiščih. — K zaščiteni divjačini se prištevajo: jelen, damajak, srna, kozorog, divja koza, divja ovca, zajec, planinski zajec, zajec kameňar, divji petelin, ruševac, fazani, jereb, belka, poljska jerebica, kotorna, prepelica, kosce, stepna kokoška, divji golobi in grlice, dropije, labudi, žerjavi, vodne ptu-ke, ključani, pribe, divje race, divje gosi. Potemtakem lovski upravičenec ni dolžan povrniti škode, ki jo povzroča nezaščitena

divjačina. Med to spadajo divja svinja, lisica, jazbec, medvedjica, kunec, veverica, polh, tekunica, hrček ter orli, sokoli, kane, škarniki, jastrebi, skopci, kragulji, lunji, sove, krokariji, vrane, čapke, štor-klje, žagarice, pelikani, kormorani, čigre, galebi in potapljalci, in zverjad, h kateri spadajo medvedi, risi, divje mačke in volki. Nezaščiteno divjačino sme lastnik, zakupnik ali užitnik posestva v svoji ograjeni naselbi ali ograjenem dvorišču ujeti in ubiti. Zverjad, kakor tudi divje svinje, sme na področju svojega posestva vsakdo uničevati, toda s strelnim orožjem samo v okrajih, ki so po tej vrsti divjačine ogroženi. — Ris, volk, divja svinja, jazbec, divja mačka, dehor in hrček pripadajo onemu, ki jih je ubil na zakonito dovoljeni način. Vsa druga zverjad in divjačina pa pripada lovskemu upravičencu. V Vašem slučaju torej ste smeli lisico, ki Vam je odnesla kokoš iz ograjenega dvorišča, ujeti in ubiti, pri čemur pa lisica pripada lovskemu upravičencu. Ker Vam pa slednji ni dolžan povrniti škode, se zamorete odškodovati na ta način, da držite lisico v zavarovanje škode, ki Vam je bila po lisici povzročena. Potemtakem bi bila Vaša škoda krita največ do višine vrednosti lisice.

Uporaba prijavljenega orožja brez lovske karte. — Isti. — Vprašate, ali smete lisico, ki prihaja na Vaše dvorišče in Vam odnaša kokoši, ustreliti s prijavljenim orožjem brez lovske karte. — Po zakonu smete doma imeti, pa tudi za obrambo svojih imovine izven hiše nositi vse vrste lovskih pušk z eno ali več cevmi, razven lovske karabinke. Za prvo vrsto lovskih pušk je zadostno, ako ste jo prijavili na občini. Za nošnje lovske karabinke pa je treba posebnega dovolila. Po našem mnenju smete z ozir na besedilo zakona ustreliti lisico, ki pride na Vaše dvorišče, čeprav nimate lovske karte.

Upnik zaščenega kmeta nujno potrebuje denar. — F. Verdev Z. P. — Zaščen kmet Vam od leta 1930 dolguje 10 tisoč Din. Sedaj nujno potrebujete denar in vprašate, ali bi ga mogli izterjati. — Uredba o zaščiti kmetov žalibog ne določa nikakih izjem v tej smeri, da bi imel upnik, čeprav je v veliki stiski, kako ugodnejše stališče. Radi tega ne morete izterjati več kot določa uredba.

Obljuba zaščitenege kmeta plačati dolg v 1 letu. — Isti. — Pravite, da Vam je dolžnik obljubil v 1 letu plačati svoj dolg. Ta dogovor je žal neveljaven, v kolikor bi bil dolžnik obljubil več, kot je dolžan plačati po uredbi o zaščiti kmetov in radi tega vzlic obljubi ne morete zaenkrat izterjati več kot 1% obresti, od meseca novembra naprej pa anuitete po odplačilnem načrtu.

Plačilo dolga s hranilno knjigo drugega denarnega zavoda. — Isti. — Kupili ste zemljišče, na katerem je vknjižena terjatev neke posojilnice. Vprašate, ali bi ta dolg lahko plačali s hranilno knjigo nekega drugega denarnega zavoda. — Hranilne knjige niso plačilno sredstvo, radi tega je od dogovora, odnosno od proste volje vknjižene hranilnice odvisno, ali hoče sprejeti hranilno knjigo drugega zavoda kot plačilo.

Prispevki za odvoz fekalij. Vprašate, ali imajo hišni lastniki pravico razen najemnine, čije prejem potrdijo na davčnem blanketu, zahtevati še posebej vsak mesec 10 Din za odvoz fekalij. — Brez posebnega dogovora hišni lastnik ne bi smel zahtevati navedenega prispevka. Seveda, ako ga bo zahteval, se najbrž najemnik ne bo upiral ga plačati, ako se bo bal, da mu sicer hišni lastrar odpove stanovanje.

Dopisi.

Prevalje. Gospodarski dan za Mežiško dolino v Prevaljah je potekel naravnost veličastno. Dopoldne se je vršilo predavanje ter otvoritev sadne razstave, obenem pa tudi blagoslovitev in otvoritev sadne sušilnice. Popoldarski spored se je pričel s predvajanjem kmetijskega kulturnega filma v dvorani g. Rozmana. Nato se je pričel kmečki tabor, kjer so nastopili govorniki gg. Martelanc Karol, sreski kmet. referent iz Prevalj Kugovnik Jurij, banski svetovalec iz Prevalj; Kotnik Beno, kmet iz Čačanja; Jug Ivan, kmet iz Mežice in Peruš Alojz, kmet in župan iz Vuzenice, ki so v krepkih in jedrnatih besedah povedali, kaj je kmet in njegova skupnost. Takoj po taboru se je vršila kmečka tombola. Dan našega kmeta bo še dolgo ostal v spominu vseh prebivalcev.

Celje. Na kmetijski nadaljevalni šoli na okoliški deški narodni šoli v Celju se bo pričel pouk v mesecu novembru. Vpisova-

nje v to šolo je vsak dan dopoldan v upraviteljevi pisarni. Mladiči kmečkega in kmečko-delavskega stanu, vpišite se!

Tržna poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg 17. t. m. so pripeljali 58 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—12, slanina 14—15. Kmetje so pripeljali 1 voz otave 35, 1 lucerne 45, 27 voz krompirja 0.75 do 1.50, 2 čebule 1—2. Jabolke 3—5, hruške 3—6, slive 3—4, breskve 6, grozdje 4—10, celi orehi 10—17, luščeni 20, kostanj 2—3. Žitne cene so ostale od zadnjic neizpremenjene. Smetana 8—10, sirovo maslo 20, čajno 26—28. Na trgu je bilo 74 kokoši 18—25, 908 piščancev 20—50, 8 gosi 30—45, 39 puranov 30—50, 32 rac 14—18, 25 domačih zajcev 5—20.

Mariborski živinski sejem. Na mariborski živinski sejem 13. oktobra je bilo prignanih: 8 konj, 14 bikov, 130 volov, 334 krav, 14 telet, skupno torej 609 glav živine. Cene so bile za 1 kg žive teže: debeli voli 3.90 do 4.30 Din, poldebili voli 3.50 do 3.80 Din, mlada živina 3.30 do 3.90 Din, biki za klanje 3.10 do 3.50, debele klavne krave 2.90 do 3.20, plemenske krave 3 do 3.50, krave klobasarice 1.75 do 2 Din, molarne krave 2 do 2.75 Din, breje krave 3.75 do 3.65 Din, mlada živina 3.30 do 3.90 Din, teleta 5 do 6 Din. Prodanih je bilo 337 komadov.

Svinjski sejem v Ptuj. V sredo 14. oktobra je bil na mestnem sejmišču običajni svinjski sejem, ki je bil izredno dobro založen, kakor le redko kedaj. Tudi kupčija je bila zelo živahna in razmeroma dobra. Prignali so 393 velikih svinj in 244 prascev, skupaj 637 ščetinarjev. Od teh so prodali 148 komadov. Cene svinjam se od zadnjega sejma niso bistveno spremenile in so bile naslednje: prolenki 5.50 do 6 Din, mastne svinje 6.50 do 7 Din, plemenske svinje 5—6 Din za 1 kg žive teže, mrtve teže 8.50 do 9 Din. Prasce, stare 6—12 tednov, so prodajali po kakovosti od 90—100 Din komad.

Mesne cene v Mariboru so sledeče: Volovsko meso I. vrste 10—12 Din, II. vrste 8—10 Din, meso bikov, krav in telic 5—8 Din, telečje meso I. vrste 12—14 Din, II. vrste 10—12 Din, svinjina 10—14 Din.